

Donkere en dreigende onheilstijdingen hangen boven een prachtig herenhuis dat omstreeks 1800 gebouwd wordt in opdracht van de vanouds zeer aanstaande familie Camerman. Het 'Camermanhuis' is opgetrokken in Empirestijl en is architecturaal zeer belangrijk.

Dit document wil de aandacht van de lezer vestigen op slecht één van de talrijke historische gebouwen van het polderdorp Doel. Sloophamers en bulldozers staan klaar om dit dorp voorgoed en onherroepelijk te vernietigen.

Een overzicht op het polderdorp Doel. Links de OLV kerk, in het midden, links half verscholen het Camermanhuis met rechts ervan het prachtige restaurant 't Pavilioentje.

Foto gemaakt maart 2009 door Richard De Nul

Het Camermanhuis (foto hieronder) zoals men het kon bewonderen einde januari 2009. Het huisje links (half in beeld) in intussen al volledig afgebroken.

Vandaag, 21 maart 2009 is de aannemer gestart met de ontbinding van het dak en is bezig met het verwijderen van de schadelijke eternitplaten. De werken hiervan zijn stilgelegd omdat deze werkzaamheden niet op een reglementaire manier werden uitgevoerd.

Actievoerders hebben het gebouw versierd met spandoeken waarop met niet te misverstande bewoordingen een ultieme poging wordt ondernomen om een verdere afbraak te vrijwaren. Wind en regen hebben ondertussen vrij spel gekregen....

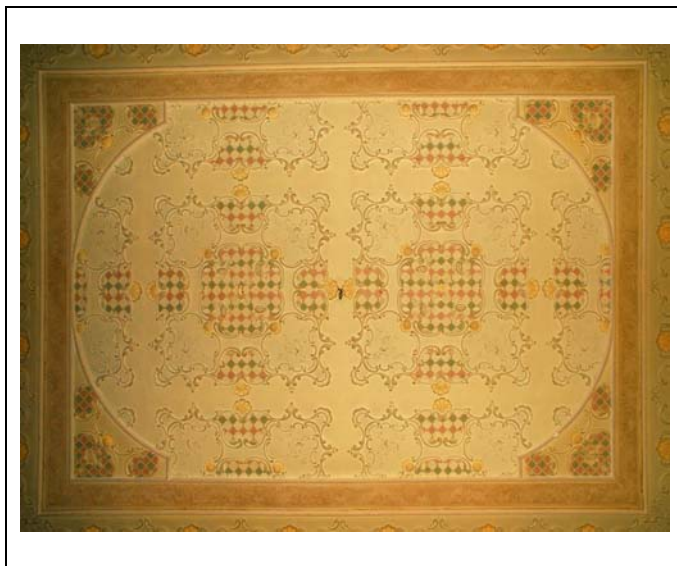
De woning werd opgetrokken in de voormalige Kerkstraat, later Camermanstraat Nr. 37 om er te fungeren als dokterswoning. Momenteel bestaan er nog twee soortgelijke gebouwen in België, La Ferme du Cailloux, te Genappe in Waals Brabant waar Napoleon tijdens de slag van Waterloo zijn hoofdkwartier had, en jawel te Doel.

Het is een mooi herenhuis van vijf travers en twee bouwlagen onder een zadeldak met een lijstgevel met dubbelhuisopstand in Empirestijl.

De bovenverdieping is geritmeerd door middel van rondboogvensters en dat is momenteel zeer goed te bemerken omdat de bezetting tijdens de werkzaamheden hier en daar al is verdwenen.

Tot op de dag van vandaag zijn nog veel van deze architecturale kenmerken duidelijk zichtbaar.

Sommige daarvan zoals het plafond van de woonkamer dat Victoriaanse invloeden doet suggereren en de verschillende vloeren en parketten die nog in een uitzonderlijk goede staat verkeren.

Spijtig genoeg is het dak met zijn originele dakpannen onherroepelijk en onverantwoordelijk verwoest door de aannemer. Blijkbaar heeft deze absoluut geen zicht op deze waardevolle en historische waarden.

Zicht op het Victoriaans plafond van de woonkamer (5,30 m x 4m).

Foto gemaakt op 29 januari 2009 door Richard De Nul.

De familie Camerman vervulde al generaties lang een belangrijke rol in het Scheldedorp, zo ook tijdens de 'Slag van Doel' in 1832.

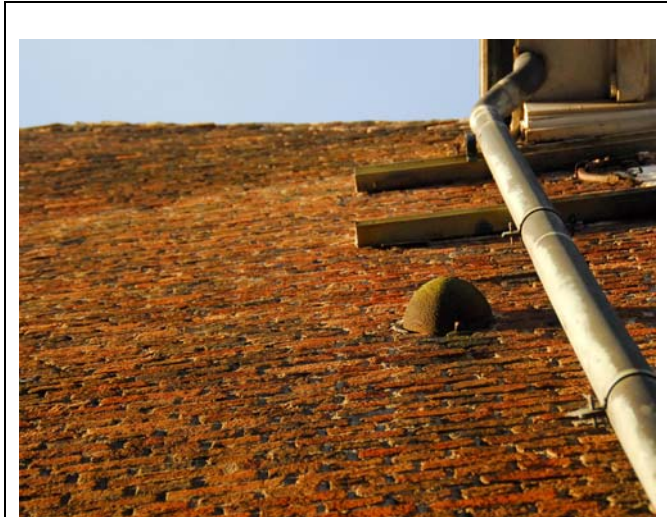
Onder bevel van de Franse majoor Baudisson rukt een regiment voetvolk op 30 november Doel binnen. Op de Schelde voor Doel ligt een dreigende sterke Hollandse vloot voor anker. Dit verontrust de bevolking van de gemeente.

Op 6 december, tijdens het beleg van Antwerpen, worden vanaf een kannoneerboot de huizen van het dorp beschoten.

De Hollandse vloot wordt versterkt tot drie fregatten; drie stoomboten en 15 kanonneerboten.

Met deze laatste varen de mariniers over de ondergelopen polder van Kleine-Doel en schieten de huizen van het Geslacht in brand en nemen vandaar ook de windmolen onder vuur.

Tijdens de beschietingen wordt de kerktoeren geraakt door twee kogels van 36 pond, en wordt daardoor totaal vernield.

Eén van de kanonballen die is ingemetselt in de zijgevel. Foto Richard De Nul

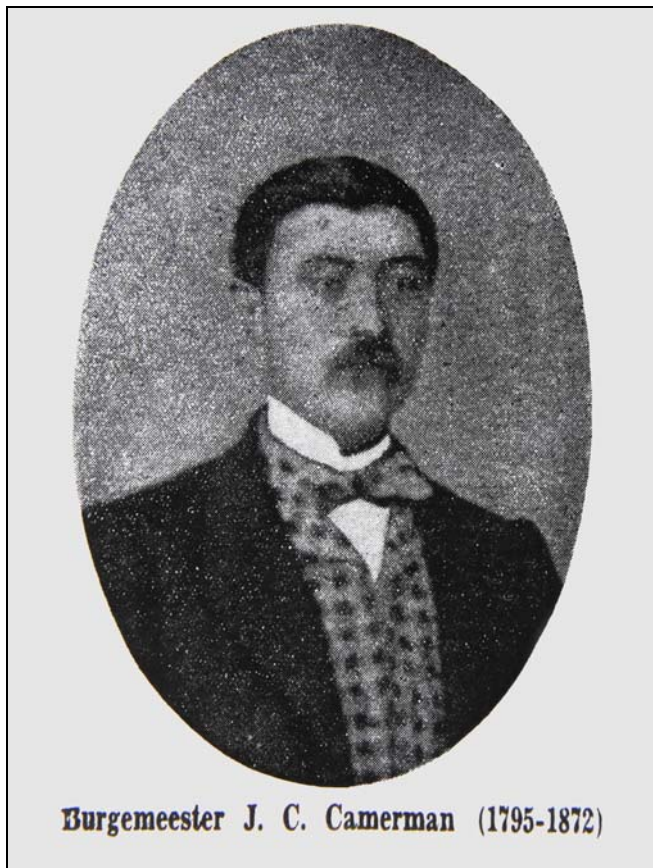
Er worden vele huizen beschadigd waaronder ook het huis van Camerman dat wordt getroffen door twee kanonballen van elk 18 pond.

De zijgevel loopt de grootste averij op, maar wordt na de slag van Doel weer hersteld.

De twee kogels worden ter herinnering aan deze historische gebeurtenis in de zijmuur gemetseld, waar ze tot vandaag nog zijn te zien....

De meeste bewoners zijn ondertussen gevlucht, doch niet Jan Cornelius Camerman (geboren te Doel op 5 juni 1795), toen gemeentesecretaris, samen met enkele moedigen die hun huizen niet willen verlaten.

Op 22 december gaan de stoomboten troepen halen in Bath en de 23ste landen 1500 Hollanders in Liefkenshoek om de Fransen aan te vallen, die achter de Verkortingsdijk gestationeerd zijn. Bij het zien van de landing op 23 december 1832 rond 9 uur, landden de Hollanders en rent secretaris Camerman te paard naar Kolonel de Ravy te Kieldrecht om het Franse garnizoen te verwittigen en om hulp te vragen. Onmiddellijk worden er kanonnen vanuit Kallo overgebracht naar Doel.

Ziehier hoe de secretaris de gebeurtenissen beschrijft:

« 22 et 23 donné moyen de faire passer et même assister a transporter leur pièce de canon sous la digue, sous la mitraille des hollandais chercher la bataillon et le colonel ravi de Kieldrecht que l'ennemi avait mis pied a terre, retournant au champ de bataille je me trouvais entouré de plus 40 blessé ruisseler dans leurs sangs, leurs moyen de panser les blessé était épuisé car ils avaient plus de linge, le leurs procurait de mes propres chemises, drap de lit et vin nourriture, moyens de transport tout était prit sur quelque minutes. C'est au champ que Sebastiani me disait me prenant à la main : mon brave je penserais a vous je suis témoin de votre conduite, le 8me de ligne s'en souviendra de votre complaisance. »

De Hollanders hebben kleine mortieren op de voorplecht van twee landingsboten geplaatst en roeien naar de vijand. Daarbij vormen ze een goed en kwetsbaar mikpunt voor de Fransen die achter de dijk gestationeerd zijn.

Een hevig vuur wordt van beide kanten geopend en de twee Hollandse aanvoerders adjudant-majoor Menso en kapitein Paraficini sneuvelen. De twee landingsboten trekken zich terug tot op het fort van Liefkenshoek.

De Fransen slagen erin de Hollanders te verdrijven eer de hulp uit Kieldrecht toekwam. De gesneuvelde Fransen worden ter plaatse begraven. De volksmond noemt de dijk, waar het gevecht plaats greep, nog steeds 'de Franse Dijk'.

Op 26 december 1832 geeft generaal Chassé met zijn Hollandse vestingtroepen zich over aan de Fransen te Antwerpen. Baron Chassé mocht lmet zijn 2300 soldaten naar Holland terugkeren als hij de forten van Lillo, Liefkenshoek overgaf aan de Fransen. Hij weigerde dit en verkoos krijgsgevangenschap te St. Omaars.

Bij het vervangen van de Franse door Belgische troepen schreef Majoor Baudisson volgende afscheidsbrief:

Doel, le 15 janvier 1833.

Monsieur Camermans,

Avant de quitter le Doel, je ne puis m'empêcher de vous Témoigner en mon nom et au nom de mes Troupes, toute ma gratitude pour les services que vous nous avez rendus pendant notre séjour ici. Resté seul par la fuite du Bourgmestre et devant faire face à tout, vous avez déployé pour parer aux besoins de la troupe une activité et un dévouement dignes d'éloges. Puissiez vous Monsieur et cher compatriote être récompensé comme vous le méritez.

Agréez, je vous prie, l'assurance de Toute mon estime.

*Le major Commandant les Troupes au Doel.
Baudisson*

Koning Leopold I kwam op 8 mei 1833 naar Doel en liet zich ter plaatse inlichten over de Slag bij Doel en beloofd: “Vous ne serez pas inondés Messieurs”. Voor de bewezen diensten ontving secretaris Camerman van het Franse leger twee Sevres siervazen.

Ook aan het Belgische leger bewijst Camerman grote diensten en de Kolonel Petithan drukt dan ook in 1834 zijn grote erkentelijkheid uit.

De Franse regering benoemde Camerman in 1856 tot Ridder in de Orde van het keizerlijk Ere-legioen. Van Belgische zijde werden ook zijn diensten erkend en werd hij Ridder in de Leopoldsorde.

Later wordt secretaris Burgemeester van Doel en Dijkgraaf van Doelpolder en Arenberg, in vervanging van Louis Goossens. Hij blijft dit ambt vervullen tot aan zijn overlijden op 25 augustus 1872.

Tot in 1839 bleef nog een stukje van Doel door een besluit van Koning Willem van Holland onder de juridictie van het arrondissement Goes. In dat jaar werden de forten Lillo en Liefkenshoek door de Hollanders verlaten.

De koning van Frankrijk, Louis Philippe besteld bij Theodore Gudin een schilderij over de Slag van Doel. Gudin komt in juli 1835 ter plaatse om het schilderij te maken. Het originele werk hangt in het Louvre, een copij hiervan hangt nog steeds in het Gemeentehuis te Doel.

Het Camermanhuis blijft tot 2005 een burgerwoning en het blijft nauw verwant met de familie Camerman.

De veldslag te Doel - Theodore Gudin

Na juffrouw Maria Aps zal de familie Legein de woning betrekken tot de onteigening in 2005.

Doel overleefde de Spaanse bezetting (Farnese – 1585), een Oostenrijks bewind, een Frans schrikbewind (1794), een Hollandse bezetting, cholera (1848-1866) en de Twee Wereldoorlogen vooral na de zware bombardementen op 8 september 1944 door de Engelse vliegtuigen en de Duitse V1 en V2 raketten.

Doel bleef bestaan en gelukkig zijn tot vandaag nog verschillende belangrijke monumenten te bezoeken (Hooghuis, de monumentale kerk, de molen, de pastorie, haven,...)

Vandaag haast de Vlaamse regering zich in naam van de huidige Minister President en uit naam van de nutteloze havenuitbreidingen, om al dit historisch belang meedogenloos en voorgoed te vernietigen. Koning Leopold I moest het weten....

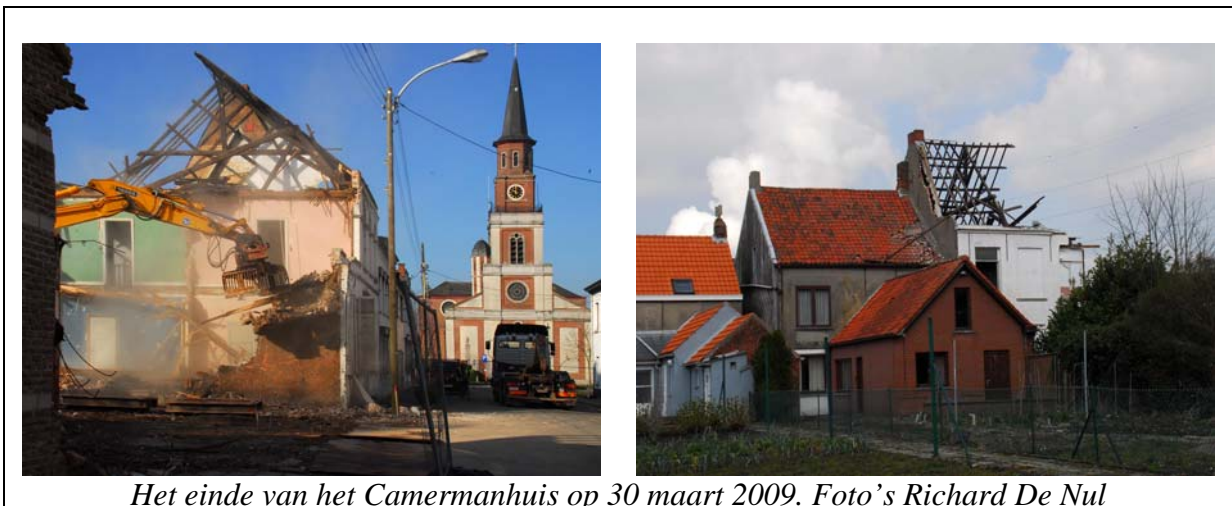

Panorama vanop het Camermanhuis, 9 maart 2009. Foto Richard De Nul.

Deze foto toont de stand van de werkzaamheden op 11 maart 2009. Links het Camermanhuis, rechts het nu 'verloren' restaurant 't Pavilioentje. Op de plaats van de kraan stond enkele dagen eerder een klein maar mooi huisje. Foto Richard De Nul

Op 25 maart worden de twee kanonballen verwijderd en wordt de zijgevel onherroepelijk zwaar beschadigd. Redding van het gebouw is nu niet meer mogelijk. Wanneer later muurschilderingen (ca. 1840) worden ontdekt, zullen de afbreekwerkzaamheden in ijtempo worden verdergezet.

Het einde van het Camermanhuis op 30 maart 2009. Foto's Richard De Nul

Men gaat hierbij zo driest te werk dat onherstelbare schade wordt toegebracht aan het aanpalende pand. Toelating om de ‘gewone man’, de ‘Doelenaars’ of de geïnteresseerden nog te laten genieten van dit historisch zeer belangrijk erfgoed wordt uitdrukkelijk en zonder verwijl door de aannemer verhinderd.

Geschiedenis heeft bewezen dat de Doelenaar grootse legers kon stoppen. Hij is echter niet opgewassen tegen cultuurbarbaren en de grootheidswaanzin van enkele kortzichtige politiekers!

Wie zo omgaat met zijn erfgoed verliest al zijn vertrouwen en geloof.

Samen met de grote gastank die achteraan de tuin zijn laatste snik gas aan de atmosfeer loslaat neem ik afscheid.

Afscheidsfoto gemaakt op 30 maart 2009. Richard De Nul

Dit document zou nooit tot stand zijn gekomen zonder de kennis en de medewerking van Doelense champetter Maurice Vergauwen maar ook dank zij de nog talrijke bewoners van dit polderdorp.

Meer informatie: <http://www.denul.net/doel>, [Doel 2020](#) en [Kunstdoel](#).

Referentie's :

- Mondelinge communicatie Maurice Vergauwen (champetter Doel vanaf 1955).
- Van Landeghem Petrus. 1990. Doel in Heden en Verleden.